

Regulatory bicia

Mechanizm chodu z wychwytem i wahadłem

Inskrypcja na kole napędowym

Fot. R.K.

CIESZYŃSKIE ZEGARY ZEGAR RATUSZOWY

Zamontowany jest na wieży Ratusza na Rynku Starego Miasta w Cieszynie.

Posiada on mechanizm, który oprócz chodu realizuje również funkcje bicia godzin i kwadransów. Pochodzi z tzw. okresu przejściowego budowy zegarów, gdyż ramę nośną, do której mocowane są wszystkie elementy mechanizmu, ma żelazną, kutą, zaś koła zębate odlewane są z mosiądzu.

Na kole napędowym mechanizmu bicia godzin znajduje się inskrypcja, z nazwiskiem zegarmistrza, autora mechanizmu, która brzmi: Christian Boeck Grossuhrmacher in Neupoella in Niederoester.

Wykonany został w 1851 roku, co potwierdza zastosowane rozwiązania konstrukcyjne zegara.

Koło napędowe mechanizmu chodu posiada również inskrypcję, lecz trudną do odczytania. Inskrypcja ta posiada datę 1881 i jest to data modernizacji tej części zegara. Z cech konstrukcyjnych możemy wywnioskować, iż wykonała ją ta sama firma, która w 1907 roku wykonała zegar dla Ewangelickiego Kościoła Parafialnego, zaś w 1913 roku dla Wieży Piastowskiej.

Modernizacja ta polegała na wykonaniu nowego wychwyty oraz koła pośredniego przekładni chodu wraz z regulatorem wahadłowym.

Zastosowano tu ciekawe połączenie dwóch wychwyty: nożycowego (koło wychwytowe) i Grahama (kotwica).

Mechanizm posiada bardzo ciekawe rozwiązanie regulatorów bicia godzin i kwadransów. Są one w postaci dwuramiennych wirników o dużej rozpiętości i właśnie ta rozpiętość jest niespotykana i wynosi w przybliżeniu ok. 1 metra. W mechanizmach bicia zwykle stosowano przekładnie złożoną z koła napędowego, koła pośredniego oraz osi wspomnianych regulatorów z hamulcem. Tutaj zaś mamy tylko koło napędowe oraz oś regulatora, którego owa duża rozpiętość ma na celu znaczne zwiększenie momentu bezwładności, a co za tym idzie równą i powolną pracę mechanizmów bicia godzin i kwadransów umożliwiającą nam spokojne policzenie uderzeń w dzwon. Jest to konstrukcja unikalna i bardzo rzadko spotykana.

Dzwony zamontowane w górnej części wieży pochodzą również z 1851 roku.

Zegar ratuszowy w Cieszynie stanowi bardzo ciekawy i cenny przykład zabytku kultury technicznej. Dzięki przeprowadzonej naprawie i starannej konserwacji będzie z pewnością służył mieszkańcom Cieszyna przez wiele lat.

Ze względu na cechy konstrukcyjne i fakt, że zachował się w komplecie z tarczami, przekładniami wskazań oraz dzwonami należy dbać by nikt nie wpadł na pomysł i oczywiście próbował go zrealizować by wymienić go na zegar elektroniczny. Jedyną modyfikacją, jaką można tu zastosować jest montaż automatycznego naciągu, który spowoduje, że nie trzeba będzie ręcznie podciągać wag napędowych.

Krzysztof Kurek

Serdecznie dziękujemy autorowi za udostępnienie tekstu

Zapraszamy Czytelników do współredagowania tej strony. Prosimy o nadsyłanie ciekawostek związanych z Cieszynem (np. anegdot, przepisów kulinarnych, zdjęć, dokumentów, wzorów rękodziela artystycznego itp.), które mogłyby zainteresować innych i wzbogacić wiedzę o naszym mieście. Gwarantujemy zwrot wszystkich otrzymanych materiałów.

Wiadomości Ratuszowe, Biuro Promocji i Informacji, Rynek 1, 43-400 Cieszyn, e-mail: wr@um.cieszyn.pl

VI PRZEGLĄD FILMOWY „KINO NA GRANICY“ ZAKOŃCZONY

W dniach 20-25 kwietnia odbył się w Cieszynie i Czeskim Cieszynie VI Przegląd Filmowy KINO NA GRANICY. Organizatorami, tak jak co roku, byli: Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka i Kulturowe a Społeczne Středisko „Střelnice“ w Czeskim Cieszynie, zaś współorganizatorami Silesia Film, Instytut Sztuk Audiowizualnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Koło Naukowe Słowistów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Cieszyński Ośrodek Kultury w Cieszynie. Projekcje odbywały się w kinach Piast w Cieszynie oraz Central w Czeskim Cieszynie.

Fot. Marek Dżupin

Dyskusja o filmie Mistři/Mistrzowie

Impreza rozpoczęła się konferencją na temat „Kino Agnieszki Holland a tożsamość kultury europejskiej”. Do wygłoszenia referatów zostali zaproszeni znakomici badacze akademicy – między innymi kulturoznawcy, literaturoznawcy, psycholodzy, socjologowie i estetycy. Gościem była sama Agnieszka Holland. Równocześnie odbyła się retrospektywa jej twórczości zatytułowana Europejskie tropy w filmach Agnieszki Holland. Pokazano takie filmy, jak: Europa, Europa, Plac Waszyngtona, Kobieta samotna, Aktorzy prowincjonalni, Julia wraca do domu, Gorączka, Olivier, Olivier, Trzeci cud. Drugi cykl nosił nazwę A. Holland poleca i obejmował czeskie oraz słowackie filmy wybrane przez reżyserkę. Były to: Odwaga na co dzień E. Schorma, Ogród M. Śulika, Diamenty nocy J. Němeca, Intymne oświetlenie I. Passera.

(dok. na str. 5)

NAGRODY MIASTA CIESZYNA ROZDANE

W dniu 3 maja w Ratuszu zostały wręczone nagrody i pamiątkowe medale za wysokie wyniki sportowe osiągnięte w 2003 r.

Nagrodę I stopnia otrzymała Paulina Ligocka (UKS „CCS”) za trzecie miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Świata w snowboardzie w konkurencji halfpipe.

Nagrodę II stopnia otrzymał Piotr Szymała (KS „SHINDO CIESZYN”) za dwa brązowe medale na Mistrzostwach Świata w Karate Shotokan oraz rodzina Widzików (Katarzyna, Łukasz, Janusz, Otton) za ustanowienie rekordu Guinnessa w pływaniu na dystansie 100 km.

Natomiast nagrody III stopnia otrzymali:

- Michał Ligocki (UKS „WIRAŻ”) za brązowy medal w Mistrzostwach Polski seniorów w snowboardzie,

- Czesław Banot oraz Janusz Rokicki (MTP „DELFIN”) za dwa złote i sześć srebrnych medali w Otwartych Mistrzostwach Polski Osób Niepełnosprawnych,

- Sebastian Kwiatkowski, Roland Buchta, Mateusz Zubek, Jakub Kwiatkowski (UKS „WIRAŻ”) za zdobycie drugiego miejsca w klasyfikacji klubowej i zespołowej Mistrzostw Polski PZM, a Sebastian Kwiatkowski za Vice mistrzostwo Polski i pierwsze miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Polski.

Jednocześnie wieloletni pracownik Służb Ochrony Zabytków Irena Kwaśny otrzymała nagrodę w kategorii osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury za długoletnią pracę przy ratowaniu i odrestaurowaniu cieszyńskich zabytków oraz za rozpropagowanie (w kraju i za granicą) wiedzy nt. rzeźby Madonny ze Starego Targu.

Dodatkowo Jan Kudelski otrzymał specjalny list z podziękowaniami za przekazanie miastu rękopisu pieśni „Płyniesz Olzo” Jana Kubisza, który wzbogacił zbiory Książnicy Cieszyńskiej.

Irena Kwaśny

Nagrodzeni sportowcy

Fot. K. Marciniuk

Burmistrz Miasta postanowił

28 kwietnia – 10 maja 2004 r.

- Zawrzeć umowę z firmą „SERVICE BUD” z Ustronia na wykonanie robót dodatkowych w zadaniu „Budowa budynku wielorodzinnego z mieszkaniami socjalnymi przy ul. Towarowej”.
- Odrzucić protest firmy „FAMEX-BIS” z Cieszyna Upoważnionego Reprezentanta Konsorcjum Firm: „FAMEX-BIS” Sp. z o.o., PPUH „ZREMBUD” Sp. z o.o. i PPUH „POLMEX”, złożony w toku postępowania o zamówienie publiczne na roboty „Modernizacja i remont pawilonu sportowego z zapleczem dla terenowych urządzeń sportowych i sali treningowej w Cieszynie, Al. J. Łyska 21.”
- Wyrazić zgodę na:
  - poniesienie wyższych wydatków niż wynikające z harmonogramu realizacji wydatków budżetu Miasta w 2004 r. w dziale „Obsługa długu publicznego” - rozdział „Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego” oraz w dziale „Oświata i wychowanie” - rozdział „Przedszkola”,
  - dokonanie nowego ustalenia wysokości udziałów w nieruchomości wspólnej położonej przy ul. Stalmacha,
  - zmniejszenie powierzchni lokalu użytkowego położonego przy ul. Srebrnej, którego najemcą jest Muzeum oraz ponowne ustalenie zwolnienia z opłat czynszu,
  - zawarcie, w trybie bezprzetargowym, z osobą fizyczną umowy najmu lokalu użytkowego położonego przy ul. Górny Rynek, z przeznaczeniem na siedzibę Instytutu Viktora Ullmanna,
  - zawarcie z osobą fizyczną, w trybie bezprzetargowym, umowy najmu lokalu użytkowego położonego przy ul. Liburnia, z przeznaczeniem na saunę i usługi towarzyszące.
- Dokonać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu miasta Cieszyna na 2004 r.: Dochody po zmianach wynoszą 59.237.237,85 zł, Wydatki po zmianach wynoszą 59.550.777,85 zł, Deficyt 313.540,00 zł.
- Odmówić:
  - wnioskodawcy nabycia do gminnego zasobu części działek położonych przy ul. Odległej, z uwagi na brak podstawy prawnej do dokonania podziału z urzędu oraz braku planu zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna,
  - wnioskodawcy sprzedaży działki niezabudowanej położonej przy ul. Bielskiej,
  - wnioskodawcy sprzedaży nieruchomości położonej przy Al. J. Łyska zabudowanej obiektami budowlanymi przeznaczonymi do rozbiórki.
- Rozwiązać z jedną osobą fizyczną umowę dzierżawy działki położonej przy ul. Mickiewicza i zawrzeć z inną osobą fizyczną umowę dzierżawy na ww. działkę, z przeznaczeniem na cele ogrodnicze.
- Wdzierżawić:
  - Stowarzyszeniu Cieszyńskiej Młodzieży Twórczej część płyty Rynku, w dniu 12 maja 2004 r., z przeznaczeniem na zorganizowanie imprezy kulturalno – rozrywkowej „X Ogólnocieszyńska Matura na Rynku”,
  - COK „Dom Narodowy” płytę Rynku, w dniach 18-20 czerwca 2004 r., z przeznaczeniem na zorganizowanie „Święta Trzech Braci”,
  - firmie „Eljos” z Cieszyna część chodnika przy ul. Głębokiej, z przeznaczeniem na ekspozycję lodów w lodówce,
  - osobom fizycznym część działki położonej przed podcieniami na Rynku, w dniu 30 kwietnia 2004r., z przeznaczeniem na usytuowanie ogródka letniego,
  - osobie fizycznej grunt-część działki położony przy ul. Fiołków, z przeznaczeniem na cele ogrodnicze.
- Przeznaczyć do najmu lokale użytkowe położone w budynkach przy ul. Górnej, Mickiewicza i Śrutarskiej.
- Wszczęć postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na roboty „Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z mieszkaniami socjalnymi przy ul. Towarowej” (powołać komisję przetargową, zatwierdzić tryb i dokumenty przetargowe).
- Udzielić Zakładowi Ogólnobudowlanemu z Zamarsk zamówienia na wykonanie części kanalizacji sanitarnej w rejonie komunalnych budynków mieszkalnych przy ul. Nowe Miasto.

TL

PRZEDSTAWIAMY: WYDZIAŁ INWESTYCJI MIEJSKICH (dok. z poprzedniego numeru)

Aktualnie najważniejszymi zadaniami przygotowywanymi i nadzorowanymi całkowicie lub częściowo przez Wydział Inwestycji Miejskich są:

- budowa Centrum Przedsiębiorczości na Wzgórzu Zamkowym,
- modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie Kąpieliska Miejskiego,
- realizacja budynku z mieszkaniami socjalnymi.

Do ważniejszych zadań przygotowywanych przez Wydział do realizacji zaliczyć można:

- modernizację kanalizacji ogólnospławnej w Śródmieściu Cieszyna,
- budowę kanalizacji sanitarnej w Kalembicach, Krasnej i Mniszowie,
- zmianę systemu ogrzewania wraz z termomodernizacją łącznika i sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej Nr 3,
- modernizację krytego basenu wraz z budową sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej Nr 4
- termomodernizację budynku Gimnazjum Nr 3 wraz z modernizacją systemu ogrzewania,
- modernizację i remont obiektów na Stadionie Miejskim przy Al. Jana Łyska,
- budowę drogi łączącej ul. Frysztacką z ul. Graniczną

Fot. Wydział IM

Budowa „Centrum Przedsiębiorczości”

Jak widać z powyższych informacji pracownicy Wydziału obsługują inwestycje o bardzo różnorodnym charakterze – często o trudnej i skomplikowanej problematyce projektowej i wykonawczej. Obsługa zadań inwestycyjnych jest kompleksowa i obejmuje czynności przygotowawcze, nadzór inwestorski nad ich realizacją oraz rozliczenie budowy i przekazanie obiektów do użytkowania.

Skład personalny Wydziału stanowią pracownicy o długoletnim stażu zawodowym, jak również niedawni absolwenci uczelni technicznych. Osoby te mają różne specjalności zawodowe i uprawnienia budowlane umożliwiające pełnienie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie

Na realizację zadań inwestycyjnych, poza środkami własnymi Miasta, pozyskiwano również środki finansowe z takich instytucji m.in. jak: Narodowy, względnie Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bank Ochrony Środowiska, Krajowy Fundusz Mieszkaniowy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Totalizator Sportowy.

Uzyskano środki w postaci pożyczek i kredytów preferencyjnych w kwocie 23,7 mln zł, dotacji – 5,4 mln zł oraz umorzeń – 1,4 mln zł.

Miasto przy wydatnym udziale Wydziału uzyskało środki z funduszy europejskich przedakcesyjnych w wysokości 1,7 mln euro, z budżetu państwa i województwa - 0,5 mln euro.

(dok. na str. 4)

NIERUCHOMOŚCI DO NAJMU

Zakład Budynków Miejskich (ZBM) w Cieszynie informuje, że przeznacza do najmu, w drodze pisemnego przetargu nieograniczonego lokal użytkowy położony w budynku nr 9a przy ul. Górnej w Cieszynie (wejście do lokalu od ul. Solnej) o powierzchni użytkowej 86,20 m².

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego (Rynek 1, I piętro) i ZBM (ul. Liburnia 2, parter) oraz umieszczone na stronie internetowej Urzędu Miejskiego www.um.cieszyn.pl.

Szczegółowe informacje: ZBM, ul. Liburnia nr 2, parter, pokój nr 8, tel. 8523752.

Zakład Budynków Miejskich (ZBM) w Cieszynie informuje, że przeznacza do najmu, w drodze pisemnego przetargu ograniczonego lokal użytkowy położony w budynku przy ul. Mickiewicza (ul. Towarowa nr 5) w Cieszynie o powierzchni użytkowej 65,90 m². Ograniczenie przetargu polega na prowadzeniu w lokalu biura.

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego (Rynek 1, I piętro) i ZBM (ul. Liburnia 2, parter) oraz umieszczone na stronie internetowej www.um.cieszyn.pl.

Szczegółowe informacje: ZBM, ul. Liburnia nr 2, parter, pokój nr 8, tel. 8523752.

Zakład Budynków Miejskich (ZBM) w Cieszynie informuje, że przeznacza do najmu, w drodze pisemnego przetargu nieograniczonego lokal użytkowy położony w budynku nr 39 przy ul. Śrutarskiej w Cieszynie o powierzchni użytkowej 136,0 m².

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego (Rynek 1, I piętro) i ZBM (ul. Liburnia 2, parter) oraz umieszczone na stronie internetowej Urzędu Miejskiego www.um.cieszyn.pl.

Szczegółowe informacje: ZBM, ul. Liburnia nr 2, parter, pokój nr 8, tel. 8523752.

UWAGA

Na stronie internetowej www.praca.cieszyn.pl można przejrzeć aktualne oferty pracy

UWAGA KINOMANI

W związku z organizacją 4. Festiwalu Filmowego ERA NOWE HORYZONTY, który odbędzie się w dniach 22 lipca – 1 sierpnia 2004 r., informujemy, że w Miejskim Centrum Informacji (Rynek 1) można otrzymać formularz dzięki któremu możliwe jest zamówienie karnetu i biletów na festiwal. Wszelkie informacje o 4. Festiwalu Filmowym ERA NOWE HORYZONTY dostępne są na stronie internetowej www.eranowehoryzonty.pl

Koło Cieszyn PZW
serdecznie zaprasza dzieci
do lat 16 – tu
wraz z opiekunami
na
ZAWODY WĘDKARSKIE
organizowane z okazji
DNIA DZIECKA
Zawody odbędą się 30 maja
o godz. 8.00
na stawie „Czajka”
w Gułdowach
Szczegółowe informacje
8522471

(Sprzęt wędkarski we własnym zakresie)

RADA MIEJSKA INFORMUJE

W dniu 29 kwietnia 2004 r., Rada Miejska Cieszyna obradowała na jednej z najważniejszych w roku sesji. Decydowała w jej trakcie o przyjęciu sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2003. Pozytywna decyzja oznaczała udzielenie Burmistrzowi Miasta absolutorium (niektórzy wolą polskie określenie - skwitowanie) z tego tytułu. Burmistrz przedstawił Radzie sprawozdanie (wpłynęło ono na piśmie do Rady 29 marca br.). Obszerne omówienie przedstawiła następnie Komisja Rewizyjna Rady – wraz z wnioskiem o przyjęcie sprawozdania, przedstawiły także swoje opinie (pozytywne) pozostałe komisje stałe Rady. Odczytane zostały dwie uchwały Regionalnej Izby Obrachunkowej, pozytywnie opiniujące zarówno sprawozdanie Burmistrza, jak i wniosek Komisji Rewizyjnej w tej sprawie. Swoje stanowiska przedstawiły kluby radnych – „Wspólnota” popierając sprawozdanie, SLD nie będąc przeciw, zaś klub Koalicja Obywatelska zgłosił swoje uwagi nie przedstawiając jednolitego stanowiska. Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania została przyjęta głosami 14 radnych, 7 wstrzymało się od głosu.

Kolejny punkt porządku obrad to sprawozdanie z realizacji w roku ubiegłym programu gospodarczego zwiększającego atrakcyjność turystyczną Cieszyna; sprawozdanie to zostało przedstawione Radzie – nie podejmowano uchwały w sprawie jego przyjęcia.

Wymagało natomiast podjęcia stosownej uchwały przyjęcie sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2003. Przyjęto go zdecydowanie pozytywnie – uchwałę podjęto jednogłośnie.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym narzuciła Miastu obowiązek uchwalenia gminnej strategii integracji i polityki społecznej – proponując sposoby systemowego rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy. Projekt takiego dokumentu został przygotowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – nie skorzystano z żadnej z firm, które opracowują takie programy, oparto się na własnej wiedzy i doświadczeniu. Zawiera on opis strategii (podstawy prawne, zgodność z prawem wspólnotowym, narodowym, lokalnym), analizę problemów społecznych Cieszyna, program działań socjalnych z szeregiem podprogramów dotyczących poszczególnych problemów społecznych a także modelowy program współpracy transgranicznej w dziedzinie pomocy społecznej. Dokument ten również uchwalono jednogłośnie.

Następnie radni przedyskutowali a następnie przyjęli uchwałę o aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna i planów miejscowych, zdecydowali o zaciągnięciu na warunkach preferencyjnych długoterminowej pożyczki przeznaczonej na sfinansowanie termomodernizacji kolejnych ośmiu budynków mieszkalnych na osiedlu Mały Jaworowy; w związku z przeniesieniem Zakładu Gospodarki Komunalnej na ul. Słowiczą konieczne okazało się przekazanie administrowania budynkiem przy ul. Liburnia Zakładowi Budynków Miejskich.

Ostatnia na tej sesji uchwała dotyczyła wyborów uzupełniających ławników Sądu Rejonowego w Cieszynie, orzekających w sprawach z zakresu prawa pracy (wybrano trzy osoby).

Ponadto jak zwykle wysłuchano sprawozdania z działalności Burmistrza pomiędzy sesjami Rady, zgłaszano wnioski, zapytania i interpelacje.

Kolejna sesja Rady Miejskiej Cieszyna odbędzie się w dniu 27 maja 2004 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Wojciech Brachaczek

UWAGA

W związku z prowadzonymi robotami ziemnymi w okresie od 24 maja do 6 czerwca bieżącego roku ul. Zamkowa zostanie czasowo wyłączona z ruchu kołowego. Dojazd do granicy odbywać się będzie poprzez wyznaczony objazd ulicami: Michejdy, Matejki, Menniczą, Głęboką. Kierowców przepraszamy za utrudnienia i prosimy o dostosowanie się do znaków objazdu.

ZESPÓŁ DS. POŻYTKU PUBLICZNEGO ZAPROSZENIE DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

17 czerwca 2004 r. w auli Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Cieszynie odbędzie się drugie spotkanie w sprawie powołania Zespołu ds. pożytku publicznego. Zespół powołany zostanie na podstawie przepisów art. 5, ust. 1, pkt 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na spotkanie zapraszamy wszystkie organizacje pozarządowe oraz podmioty działające na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz wyznań oraz ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (zgodnie z art. 3, ust. 1 – 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), realizujące zadania publiczne na terenie Cieszyna.

W trakcie spotkania planowane jest przeprowadzenie wyborów przedstawicieli organizacji do udziału w pracach Zespołu oraz przedstawienie członków Zespołu reprezentujących samorząd lokalny.

Wobec powyższego, prosimy o przybycie na spotkanie umocowanych do reprezentacji przedstawicieli organizacji. Przedstawicielami mogą być członkowie Zarządów (w liczbie potrzebnej do skutecznej reprezentacji) lub pełnomocnicy Zarządów (wzór pełnomocnictwa dostępny w MOPS i na stronie <http://www.program-cieszyn.webpark.pl>). Pełniona funkcja lub odpowiednie pełnomocnictwo będą dawać czynne i bierne prawo wyborcze podczas wyborów przedstawicieli organizacji do udziału w pracach Zespołu. Każda organizacja będzie mogła wystawić jednego kandydata i dysponować będzie tylko jednym głosem.

Ponadto, prosimy przedstawicieli wszystkich organizacji o posiadanie aktualnych (nie starszych niż 3 miesiące) odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego, lub innych dokumentów rejestracyjnych.

Założenia kompetencji Zespołu oraz inne informacje dotyczące działalności pożytku publicznego i współpracy organizacji z samorządem dostępne są na stronie <http://www.program-cieszyn.webpark.pl>

Wszystkie organizacje, które będą chciały wziąć udział w spotkaniu, prosimy o zgłoszenie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Srebrna 2, 43-400 Cieszyn, tel./fax 852-2074, w. 112, 113 (fax: 107), e-mail: mops.Biuro@region.cieszyn.pl

OGŁOSZENIE

Osoby zainteresowane wynajęciem miejsc noclegowych gościom festiwalowym podczas trwania Festiwalu Filmowego „Era Nowe Horyzonty”, który odbędzie się w dniach 22 lipca – 1 sierpnia 2004 r., prosimy o pisemne zgłoszenie tego faktu (wraz z adresem, numerem telefonu oraz zgodą na ich udostępnienie w internecie) pod adresem: Biuro Promocji i Informacji, Urząd Miejski, ul. Rynek 1, 43-400 Cieszyn. Uzyskane w ten sposób adresy zostaną umieszczone w bazie danych na stronie internetowej festiwalu „Era Nowe Horyzonty”.

UWAGA

Osoby zainteresowane wynajęciem mieszkania 2-3 pokojowego w centrum Cieszyna gościom festiwalowym, prosimy o kontakt z Biurem Promocji i Informacji

KONKURS PIOSENKI FRANKOFOŃSKIEJ ROZSTRZYGNIĘTY

W dniu 27 kwietnia 2004 r. Alliance Française przy Filii UŚ wraz z NKJO w Cieszynie zorganizowały REGIONALNE ELIMINACJE DO KONKURSU PIOSENKI FRANKOFOŃSKIEJ. Laureatami eliminacji zostali: Izabela Gros, Anna Jurys, Katarzyna Respondek, Joanna Żak oraz Jakub Luzak. Wymienione osoby będą reprezentować Cieszyn podczas finału KONKURSU PIOSENKI FRANKOFOŃSKIEJ, który odbędzie się 19 czerwca w Ostrawie (klub PARNIK, godz. 15.00). W konkursie zaprezentują się laureaci regionalnych eliminacji zorganizowanych w Ostrawie, Żylinie, Rybniku i Cieszynie. Serdecznie zapraszamy do Ostrawy!

PRZEDSTAWIAMY...

(dok. ze str. 2)

Wydział Inwestycji Miejskich realizuje zadania na bazie Wieloletnich Programów Inwestycyjnych uchwalanych przez Radę Miejską w Cieszynie, współpracując m.in. z Wydziałami: Strategii i Rozwoju Miasta, Edukacji i Kultury oraz Finansowym. W odniesieniu do zewnętrznych, miejskich jednostek organizacyjnych, szczególnie intensywna współpraca odnosi się do: Zakładu Gospodarki Komunalnej,

Remont elewacji teatru zrealizowany został przy udziale wydziału IM

Miejskiego Zarządu Dróg i Zakładu Budynków Miejskich. W razie konieczności współdziałania wielu instytucji i jednostek organizacyjnych jak np. podczas przygotowania i realizacji zadania pn. Centrum Przedsiębiorczości zlokalizowanego na Wzgórzu Zamkowym, rolę koordynatora pełni nadzorujący pracę Wydziału – Z-ca Burmistrza Miasta – mgr inż. Włodzimierz Cybulski.

Naczelnik Wydziału Zbigniew Walawski

PSY W MIEŚCIE

Kosz do gromadzenia psich odchodów

Pod koniec maja br. na niektórych zieleniach i w parkach Cieszyna pojawiają się kosze przeznaczone do gromadzenia psich odchodów. Będą one specjalnie oznakowane żółtą etykietą z wizerunkiem psa, a także wyposażone w zasobniki z papierowymi torebkami ułatwiającymi sprzątnięcie nieczystości po psie. Prosimy o korzystanie z koszy zgodnie z instrukcją uwidocznioną na torebkach.

Przypominamy, że każdy właściciel psa zobowiązany jest, między innymi, do usuwania zanieczyszczeń

po zwierzętach z ulic, chodników, placów, ścieżek i alejek parkowych, parków, zieleni i kwiatników. Zabrania się wprowadzania zwierząt na place zabaw, ścieżki zdrowia, kwiatniki i inne oznakowane zakazem miejsca.

Lokalizacja koszy:

1. Park na Górze Zamkowej;
2. Park św. Trójcy
3. Park Kościelny
4. Park Kasztanowy
5. Plac Teatralny (poza miejscem gdzie nadal obowiązuje zakaz wprowadzania psów)
6. Skwer przy ul. Kochanowskiego
7. Skwer w rejonie skrzyżowania ul. Śrutarskiej i Trzech Barci

Stanisław Kawecki MZD

O ZAPOBIEGANIU MIAŻDŻYCY

Postęp cywilizacyjny sprawia, że ludzie coraz dłużej żyją i z innych przyczyn umierają. W wieku XIX w Europie znamienne miejsce wśród przyczyn zgonu zajmowały gruźlica, tyfus, błonica, ale nie wypadki komunikacyjne, - dziś jest odwrotnie. W Polsce na początku XXI wieku około połowa przyczyn zgonów przypada na choroby układu krążenia, 20% na nowotwory i 8% na urazy i zatrucia. Wśród zgonów w grupie „choroby układu krążenia”: na plan pierwszy wysunęła się miażdżycy.

Miażdżycy to proces zwężania się czy nawet zupełnego zamykania światła naczyń tętniczych. Powodowane nią dolegliwości i upośledzenie funkcji mogą mieć różny charakter, gdyż choroba rozwija się w różnych tętnicach nierównomiernie. Dlatego jej objawy zaznaczyć się mogą u kogoś głównie w tętnicach unaczyniających mięsień serca (tętnicach wieńcowych, a więc powodując chorobę wieńcową), u kogoś innego w tętnicach mózgu, u osób jeszcze innych w tętnicach nerek czy kończyn dolnych.

Zauważono, że miażdżycy występuje wcześniej i częściej u ludzi obarczonych **czynnikami ryzyka** miażdżycy. Możemy je podzielić na nieodwracalne, to jest te, na które wpływu nie mamy i odwracalne.

Nieodwracalne to przede wszystkim wiek. Czas zużywa wszystko, też naczynia tętnicze. Kolejny czynnik ryzyka poza naszym wpływem to **pleć**, u kobiet ujawnianie się miażdżycy przed okresem wygaśnięcia aktywności hormonalnej należy do rzadkości. Nadal nieodwracalnym czynnikiem ryzyka jest **dziedziczność**, w pewnych rodzinach ludzie zachorowują na miażdżycę wcześniej.

Czynniki **odwracalne**, a więc te które umiemy usuwać czy minimalizować, to przede wszystkim nadciśnienie tętnicze, zaburzenia gospodarki tłuszczowej, palenie tytoniu i w pewnym stopniu cukrzyca. Wiedza o czynnikach odwracalnych ma znaczenie praktyczne, gdyż ich osłabianie poprzez interwencje medyczne hamuje rozwój miażdżycy. Wszystkie znane czynniki dodają się do siebie, decyduje ich suma, dlatego warto zapobiegać miażdżycy również (czy szczególnie) u osób z czynnikami nieodwracalnymi.

Omówię szerzej czynniki odwracalne.

Nadciśnienie tętnicze jest chorobą bardzo częstą. Kryteria prawidłowego ciśnienia krwi uległy ostatnio zmianie i to w kierunku obniżenia wartości prawidłowych. Poza tym...przestano uważać, że prawidłowe ciśnienie „ma prawo” z wiekiem podnosić się. Dziś uważa się, że ciśnienie tętnicze krwi nie powinno przekraczać 120/80 mm Hg, obszar do 140/90 to strefa obserwacji, powyżej to już nadciśnienie. Przy tak ustawionej normie odsetek ludzi z nadciśnieniem w wieku młodym wynosi około 20%, z wiekiem wzrasta i sięga 60% ludzi powyżej 60. r. życia.

Można powiedzieć, że wśród wszystkich medycznych przypadłości nie ma drugiej, której znaczenie jest tak duże, możliwości kontroli tak proste a jednocześnie liczba zaniedbań w jej dziedzinie tak ogromna. Jest takie powiedzenie... **połowa ludzi ma nadciśnienie, z tego tylko połowa o tym wie, z tego tylko połowa się leczy, z tego tylko połowa leczy się skutecznie.**

Zastanówmy się więc, co zrobić, aby każdy rozdział tej rozkładanki poprawić!

Jak zmniejszyć częstość występowania? Nadciśnienie ma wiele przyczyn, znaczącą jest dziedziczność, ale niewłaściwy tryb życia może ujawnić jej wpływ szczególnie wcześniej. Dzieje się tak często za sprawą nadmiaru soli w diecie. Jednocześnie to, że niektórzy z nas solą mniej a inni więcej, wynika z przyzwyczajenia i dlatego matki dzieci w rodzinach z nadciśnieniem powinny prowadzić kuchnię z ograniczeniem soli. Osobom już do soli przyzwyczajonym można złagodzić pod względem smakowym jej niedobór przyprawami roślinnymi (bazylia, estragon i inne, ale nie Vegeta czy Jarzynka, bogate w sól). W lepiej zaopatrzonych sklepach spożywczych można nabyć sól dietetyczną, w której 30% chlorku sodu zastąpiono solami potasu i magnezu. A potas, odwrotnie niż sód, obniża ciśnienie, i tę sól zalecam moim pacjentom. Mniej groźna natomiast jest kawa. Kilka kaw dziennie, przemieszanych na dodatek ze stresem, może mieć działanie niekorzystne, ale nie trzeba bać się jednej filiżanki dziennie, szczególnie gdy wypijamy ją „na raty”. Alkohol może być korzystny, gdy wypijany przez mężczyzn w ilości około 2 drinków na dobę i 1 drinka przez kobiety, przy czym 1 drink w tym zaleceniu odpowiada 15 ml czystego spirytusu. Odpowiada to 37,5 ml wódki, koniaku lub whisky, 125 ml wina i 375 ml piwa. Są przesłanki, że szczególnie korzystny jest alkohol pod postacią czerwonego wina. Powyższe nie oznacza jednak, że można bez uszczerbku na zdrowiu te ilości kumulować, pić rzadziej ale za to więcej.

Maciej Krzanowski

(ciąg dalszy w następnym numerze WR)

VI PRZEGLĄD FILMOWY

„KINO NA GRANICY” ZAKOŃCZONY

(dok. ze str. 1)

Odbyła się także retrospektywa filmów Věry Chytilovej- jednej z najwybitniejszych europejskich reżysek, której debiut przypadł na czasy nowej fali- zatytułowana Kobiectwo spojrzenie na świat. Zaprezentowane zostały takie filmy, jak: Stokrotki, Gra o jabłko, Błazen i królowa, Śnieżycy, Z kwiatka na kwiatek. W programie znalazły się także czeskie i słowackie nowości, a wśród nich m.in.: Żelary O. Trojana, Nuda w Brnie V. Morávka, Jedna ręka nie klaszcze D. Ondříčka, Zostanie to między nami M. Šindelki, Sentymet T. Hejtmánka, Król złodziei I. Fili, Leśni wędrowcy I. Vojnára, Niewierne gry M. Pavlátovej. Pokazano także film dla dzieci- Król Drozdobrodzi M. Luthera. Po raz pierwszy zaprezentowano dokumenty (m.in. 66 sezonów P. Kerekesa, Nicholas Winton-siła człowieczeństwa M. Mináča). Dużą atrakcją była projekcja plenerowa musicalu Starcy na chmielu. Nowością był również pokaz specjalny węgierskiego filmu Czawka (reż. G.Palfi). W ciągu sześciu dni publiczność obejrzała 33 filmy. Odbyło się wiele imprez towarzyszących - trzy spotkania z A. Holland (jedno - przed filmem Julia wraca do domu, drugie - z udziałem czeskich i słowackich przyjaciół reżyserki, trzecie - z młodzieżą o przyszłości kina, kultury i Europy) oraz wystawa krakowskiej malarki Marii Bienkowskiej-Kopczyńskiej. Koncerty dali uznani muzycy jazzowi - Czech Jiří Stivín i Słowak Peter Lipa - oraz kapela reggae Švihadlo. W klubach po obu stronach Olzy odbyły się: impreza klubowa prowadzona przez DJ-ów czeskich i polskich oraz dyskoteka. Tegoroczne Kino na Granicy zakończyła akcja kulinarna zatytułowana Wspólny kocioł, w której udział wzięli Robert Makłowicz i Peter Novotný.

Relacja uczestnika Przeglądu Filmowego na str. 7

MASOWY BIEG PRZEŁAJOWY

W dniu 16.05.2004 r. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Cieszynie był organizatorem MASOWEGO BIEGU PRZEŁAJOWEGO „O ŻŁOTĄ PATERĘ „TRYBUNY ŚLĄSKIEJ” I ŚLĄSKIEGO TKKF - EDYCJI - 2004”

Celem imprezy była popularyzacja masowych biegów przełajowych wśród mieszkańców Cieszyna, regionu i kraju oraz Ogólnopolskiego Programu „Bieg po Zdrowie”.

Zawody zostały rozegrane na terenach rekreacyjnych miasta Cieszyna przy Al. J. Łyska, w następujących kategoriach wiekowych:

- kategoria I - dziewczęta i chłopcy rocznik 1991 i młodszy
- kategoria II - dziewczęta i chłopcy rocznik 1988-90
- kategoria III - dziewczęta i chłopcy rocznik 1985-87
- kategoria IV - kobiety rocznik 1984 i starsze
- kategoria V - mężczyźni rocznik 1959-84
- kategoria VI - mężczyźni rocznik 1945-58
- kategoria VII - mężczyźni rocznik 1944 i starsi

na następujących dystansach:

- kategoria I - do 0,8 km,
- kategoria II - 2,0 km,
- kategoria III - 3,0 km,
- kategoria IV + VII - 3,0 km,
- kategoria V + VI - 6,0 km.

W zawodach udział wzięło 350 uczestników.

Za miejsca I - III w każdej kategorii wiekowej uczestnicy nagradzani byli dyplomami i medalami, a najlepsze drużyny pucharami.

Uczestnicy biegów zwłaszcza biegający w cyklu imprez biegowych rangi regionalnej i krajowej bardzo pochlebnie wypowiadali się o atrakcyjności tras i sprawności organizacyjnej Cieszyna.

KOMUNIKAT

Uprzejmie informuję wszystkich zainteresowanych, że zgodnie z zarządzeniem z dnia 6 kwietnia 2004 r. (MOPS/0152/1/2004), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie w dniu 11 czerwca (piątek) br. będzie nieczynny.

Kierownik Ośrodka Danuta Borowicz

„CIESZYŃSCY LEGIONIŚCI”

Wystawa pt. „Cieszyńscy Legioniści” prezentowana w Książnicy Cieszyńskiej przedstawia wkład Cieszyńiaków w organizację i walki Legionów Polskich podczas I wojny światowej.

Materiały na niej prezentowane to dokumenty, książki, odznaczenia i odznaki oraz inne pamiątki pochodzące zarówno ze zbiorów Książnicy Cieszyńskiej i Muzeum Śląska Cieszyńskiego jak i od osób prywatnych – rodzin cieszyńskich Legionistów. Organizatorzy pragnęli pokazać przez losy poszczególnych osób nie tylko kilkuletni okres ich służby w Legionach Polskich, lecz także losy pokolenia walczących o Polskę Ślązaków Cieszyńskich. Ich zmagania nie zakończyły się wraz z końcem wojny światowej w 1918 r. Legioniści byli wśród tych, którzy walczyli i ginęli podczas wojny polsko-czechosłowackiej o Śląsk Cieszyński w styczniu 1919 r., uczestniczyli w wojnach polsko-ukraińskiej i bolszewickiej oraz w powstaniach górnośląskich. We wrześniu 1939 r. walczyli z najazdem Niemiec hitlerowskich. Ginęli w niemieckich obozach koncentracyjnych i sowieckich egzekucjach w Katyniu, Charkowie i Twerze. Byli wreszcie prześladowani przez powojenne polskie władze komunistyczne. Wszędzie ponosili ofiary dla Polski i bardzo często składali tę najwyższą oddając własne życie.

Fot. ze zbiorów Książnicy Cieszyńskiej

Legioniści w okopach pod Rarańczą (1915 r.). Od lewej: Stanisław Pawelec, Emil Duda, Józef Witosz, Szeliga, Trommer (?), Klimosz, Stanisław Słowik, Kazimierz Kuźniarski, Wawrzyniec Warias

Pamięć o ich czynach, przez lata przemilczana, zatarła się. A wkład mieszkańców Śląska Cieszyńskiego w walki o Niepodległość Polski w czasie I wojny światowej był duży i może być powodem do dumy.

Przygotowania do sformowania polskich oddziałów do walk o niepodległość zaczęły się jeszcze przed wybuchem I wojny światowej. Powstało wówczas kilka organizacji paramilitarnych zajmujących się szkoleniem przyszłych kadr oficerskich i podoficerskich Wojska Polskiego. Na Śląsku Cieszyńskim tego typu działalność podjęły organizacja „Strzelec” i „Polowe Drużyny Sokół”, a bardzo podobną działalność prowadził także skauting. Udało się wyszkolić ok. 200 „strzelców” i 700 „sokółów” jednak większość z nich trafiła w trakcie mobilizacji do armii austro-węgierskiej. 16. sierpnia 1914 r. władze austriackie zgodziły się na stworzenie polskich oddziałów ochotniczych w ramach formacji austriackiego pospolitego ruszenia. Miały się one wyróżniać polską komendą i elementami munduru. Oddziały te, mające nosić nazwę Legionu Zachodniego (organizowanego w Krakowie) i Wschodniego (formowanego we Lwowie) miały podlegać Naczelnemu Komitetowi Narodowemu (N.K.N.). Już 23 sierpnia powstała Sekcja Śląska N.K.N., która postawiła sobie za cel sformowanie oddziału legionowego na Śląsku Cieszyńskim. Jednak już przed jej powstaniem spora grupa ochotników, głównie „strzelców” udała się indywidualnie bądź w mniejszych grupach bezpośrednio do Krakowa, gdzie wcielono ich do 1. lub 2. pułku piechoty Legionów Polskich (należeli oni m.in. do plutonów z Polskiej Ostrawy, Gruszowa, Michałkowic i Bogumina – poza ochotnikami z tej ostatniej miejscowości pozostają anonimowi). Pod koniec sierpnia rozpoczęła się w Cieszynie w Parku Adama Sikory organizacja tzw. Legionu Śląskiego (skład tego oddziału, dzięki zachowanej dokumentacji, jest znany, ok. 65% stanowili rodowici Ślązacy, 28,5% ochotników pochodziło z Galicji w większości przybyłych na Śląsk Cieszyński do pracy, bądź

jako imigranci wojenni). Napływający do niego ochotnicy to w większości członkowie „Sokoła” w wieku przedpoborowym, głównie uczniowie, oraz przedstawiciele zawodów nie podlegających mobilizacji (górnicy, hutnicy, kolejarze, częściowo nauczyciele). Oddział ten przez miesiąc szkolił się w okolicach Cieszyna. Sekcja Śląska zadbała o jego pełne uzbrojenie, umundurowanie i wyekwipowanie. Jego dowódcą został Hieronim Przepiliński. Oddział początkowo liczył ok. 420 ochotników, z których po badaniach lekarskich pozostało w służbie ok. 370. 21 września Legion Śląski wyruszył do Mszany Dolnej, gdzie miał się połączyć z Legionem Wschodnim. W miejscowości tej pod wpływem agitacji Narodowej Demokracji doszło do rozbicia formacji legionowej i część ochotników powróciła do domów. Spośród Cieszyńiaków powróciło ok. 100. Sporą grupę stanowili jednak uczniowie, których zdecydowali się odebrać sami dowódcy – w życiu cywilnym nauczyciele. Cieszyńsiacy, którzy pozostali w szeregach legionowych zostali wcieleni do 3. pułku piechoty tworząc 2. kompanię (zwaną „śląską”) 1. batalionu II Brygady Legionów. Wraz z tym oddziałem uczestniczyli we wszystkich jego kampaniach wojennych: w Karpatach, w Besarabii, na Bukowinie i na Wołyniu. Największe straty Cieszyńsiacy ponieśli w bitwach pod Mołotkowem (październik 1914 r.) i pod Kostiuchnówką (listopad 1915 r.), gdzie zginął dowódca kompanii śląskiej por. Jan Łysek. Stopniowo na skutek ponoszonych strat, a także przenoszenia i awansowania doświadczonych żołnierzy zacierał się regionalny charakter kompanii śląskiej. Cieszyńsiacy służyli zaś we wszystkich oddziałach legionowych.

Związki Śląska Cieszyńskiego i Legionów Polskich nie kończą się na wysłaniu sporego oddziału ochotników. Na naszym terenie działały także niektóre oddziały i instytucje tej formacji. Od listopada 1914 do stycznia 1915 r. przebywał w Nawsiu Komisariat Wojskowy N.K.N. na czele z pułkownikiem Władysławem Sikorskim, w Bystrzycy znajdował się batalion zapasowy dowodzony przez Andrzeja Galicę, a w Jabłonkowie funkcjonowała Szkoła Podchorążych Legionów Polskich. W tym też czasie na Śląsku Cieszyńskim przebywał Józef Piłsudski. Najdłużej pozostawały tu liczne szpitale legionowe, z których największy na 100 łóżek znajdował się w Wędrynie. Spośród leczonych tu Legionistów co najmniej 15 zmarło i zostało tu pochowanych (pięciu w Jabłonkowie, po trzech w Cieszynie i Boguminie, dwóch we Frysztacie).

Na wystawie można zapoznać się z „Wykazem żołnierzy Legionów Polskich zwerbowanych na Śląsku Cieszyńskim”. Obejmuje on 445 nazwisk osób występujących w dokumentach archiwalnych zachowanych w Książnicy Cieszyńskiej, wymienionych na łamach prasy i publikacji okolicznościowych oraz zamieszczonych w pracy Edwarda Buławy „Egzamin wobec Polski”. Obejmuje on nie tylko osoby urodzone lub zamieszkałe na Śląsku Cieszyńskim, lecz także imigrantów wojennych i ochotników przybywających do Cieszyna w celu wstąpienia do służby w Legionach. Spis ten pomija 107 nazwisk osób, które wróciły z Mszany Dolnej i ich ewentualna późniejsza służba w Legionach Polskich nie została potwierdzona.

Fot. ze zbiorów Książnicy Cieszyńskiej
Porucznicy Jan Łysek i Hieronim Przepiliński w okopach (1915 r.)

Oprac. Stefan Król

Wystawę można zwiedzać do 27 lipca 2004 r. w poniedziałki, wtorki, środy i piątki w godz. 8.00-15.00. Grupy zorganizowane prosimy o wcześniejsze uzgodnienie terminu pod numerem tel. (33) 851-38-41 lub 841-38-43. W warunkach, gdy nie koliduje to z obsługą Czytelników, wystawę zwiedzać można także w godzinach, w których czynna pozostaje Czytelnia Ogólna Książnicy Cieszyńskiej, a mianowicie w dni powszednie (poza czwartkiem) do godz. 18.00, a w soboty w godzinach od 9.00 do 15.00.”

MOJA MAŁA CIESZYŃSKA WALKA

Relacja uczestnika Przeglądu Filmowego „Kino na granicy”

Są takie festiwale filmowe (jest ich niewiele), na których podstawowym zajęciem uczestnika jest walka. I nie mam na myśli walki z innymi uczestnikami o dogodne miejsce na sali kinowej (bo takich jest niemało), ale walkę z samym sobą. Walkę o to, czy oddać się rozkoszom płynącym z wyświetlanych filmów, czy przyjemnościom spotkań towarzyskich. A i wśród tych festiwali zdarzają się takie, na których jednego z drugim nijak pogodzić się nie da. Z dwóch względów: i repertuar wyborny, i ludzie (wszyscy: organizatorzy, goście, uczestnicy!) znakomici. Walka to nierówna i tragiczna.

Ja toczyłem swoją walkę w Cieszynie na VI. Przeglądzie Filmowym „Kino na Granicy” (20-25 kwietnia). I wiem jedno: wyszedłem z niej zwycięsko! Czyż ktoś spodziewał się innego wyniku? Próbowałem znaleźć tzw. złoty środek (tym razem nie mam na myśli piwa) – i chyba znalazłem. Bawiłem się wysmienicie, naoglądałem się naprawdę dobrego kina. I w ogóle nie miałem ochoty stamtąd wyjeżdżać...

To była moja trzecia wizyta na „Kinie na Granicy” – wiedziałem więc, czego z grubsza mogę się spodziewać. Jednak w tym roku organizatorzy Przeglądu rozszerzyli nieco spektrum repertuarowe, prezentując retrospektywę twórczości Agnieszki Holland i pokazując jeden film węgierski. Organizatorzy uchylają się od odpowiedzi na pytanie, czy obecność filmu węgierskiego jest pierwszym krokiem w stronę podbicia ostatniego bastionu wyszehradzkiego. Ja na to liczę! A owym filmem była „Czkawka” („Hukkle”, 2002, reż. György Pálfi) – i doprawdy nie wiem, jak i co o tym filmie pisać. Spróbować streścić, opowiedzieć? Niewykonalne. Ktoś napisał, że to taki węgierski „Mikrokosmos”, ale zamiast małych żyłtek wszelakiej maści – a w zasadzie obok nich – oglądamy tu dzień z życia madziarskiej wioski. A żyją w niej, w dziwacznej nieraz symbiozie ludzie, zwierzęta i sprzęt rozmaity. Pozornie nic wielkiego tu się nie dzieje. No, może poza tym, że ktoś umiera, ktoś coś rozlewa lub wylewa, sum połyka przynętę i staje się paprykarzem, przelatujący nisko odrzutowiec wywołuje niemal trzęsienie ziemi, kot dość poważnie przesadza ze spożyciem alkoholu, ktoś kogoś morduje, na patelni rumieni się cebulka ze sproszkowaną papryką, kret zjada dżdżownicę (jak spaghetti!), a kreta – pies. Wszystko oparte jest na zadziwiających analogiach, a rytm filmu wyznacza chorobliwa czkawka staruszka. Kto by pomyślał, że czkawką można wywołać niemal hitchcockowski suspens! A można! Doprawdy, niezwykle to dzieło, co potwierdza spora garść międzynarodowych nagród, w tym Europejska Nagroda Filmowa za odkrycie roku.

Retrospektywa filmów Agnieszki Holland była natomiast oczywistym następstwem innej nowinki Przeglądu – konferencji naukowej pt. „Kino Agnieszki Holland a tożsamość kultury europejskiej”, zorganizowanej przez Instytut Sztuk Audiowizualnych UJ, Stowarzyszenie „Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka” z Cieszyna i Kulturni a Společenské Středisko „Střelnice” z Český’ego Těšína. Nie będę pisał, co kto mówił na konferencji, bo organizatorzy zapowiadają wydanie książki zawierającej wygłoszone tam referaty. Napiszę za to o zwieńczeniu konferencji, jakim był panel dyskusyjny z panią Agnieszką, który miałem przyjemność prowadzić wraz z Moniką Pamulą. Rozmawiało się sympatycznie i, jak miemam, treściwie. A rozmawialiśmy o tożsamości, jej aspektach, poszukiwaniu i obronie, o Europie Środkowej i środkowoeuropejskości, o współczesnym kinie, jego kryzysie i nadziejach, o różnicach w odbiorze filmów pod różnymi długościami i szerokościami geograficznymi. Pani Agnieszka jest wspaniałą osobą, otwartą i przychylną, a przy tym niezwykle dowcipną. Odniosłem wrażenie, że pięć lat spędzonych w Czechosłowacji podczas studiów w praskiej FAMU ukształtowało jej sposób bycia – na czesko-słowacką modłę właśnie. Bo w odróżnieniu od wielu polskich filmowców, którzy lubią otaczać się pompacyjnym murem i wspinać niezłomnie na podobno należy im piedestał, pani Agnieszka zachowuje zdrowy, ironiczny dystans do świata i siebie. To spotkanie było dla mnie naprawdę wartościowym doświadczeniem.

Stałym punktem programu „Kina na Granicy” od jego zarania jest prezentacja najnowszych produkcji naszych południowych sąsiadów. Chociaż pamiętny boom czeskiego kina sprzed kilku lat minął już chyba, tamtejsi filmowcy nadal utrzymują wysoki poziom. W zeszłym roku powstało co najmniej kilka naprawdę dobrych filmów. Na Słowacji jest gorzej – tam, wedle słów Martina Šulíka, kino zamiera. Powstają dwa, trzy filmy rocznie, z czego jeden to zwykle film Słownika właśnie – a i tak wszystkie w koprodukcji z Czechami lub innymi krajami.

Dane mi było obejrzeć trzy najgłośniejsze czeskie filmy zeszłego roku: „Jedna ręka nie klaszcze” („Jedna ruka netleská”) Davida Ondříčka, „Želary” Ondřeja Trojana i „Nudę w Brnie” („Nuda v Brně”) Vladimíra Morávky. I są to trzy filmy absolutnie godne polecenia.

Pierwszy z nich uważam za donośny głos w sprawie szaleństw naszej współczesności – od mody na tzw. zdrowy, ekologiczny lifestyle poczynając, a na postępującym zdżyczeniu widowisk typu reality show kończąc. Tu wszystko zostaje skarykaturowane, spotęgowane i – wykpione. I to mi się podoba. Nawet bardzo.

„Želary” Trojana uzyskały w tym roku nominację do Oscara® w kategorii filmów obcojęzycznych. I, przyznam szczerze i bez bicia, wychodząc po seansie z kina miałem wrażenie, że ten film został zrobiony schematycznie, „pod zachodniego widza” właśnie. Ale im więcej o „Želarach” myślałem, tym bardziej byłem przekonany o swojej pomyłce. Dochodzę do wniosku, że schematów nie ma tu za grosz! Każde intuicyjne przypuszczenie o tym, co będzie dalej, rozsypuje się w proch w miarę postępu akcji. Ale nie oznacza to, że czułem się jakoś zmanipulowany, czy rozczarowany – wręcz przeciwnie, to potęgowało moją ciekawość i przyjemność płynącą z obcowania z dziełem. „Želary” to historia z czasów II wojny światowej, rozgrywająca się gdzieś w Protektoracie Czech i Moraw. Niedoszła lekarka Eliška zmuszona jest przez swoją działalność w ruchu oporu uciekać z miasta. Trafia najdalej, gdzie się da – do małej wioski ukrytej w górach. Zmienia tożsamość, poślubia nieznanego niemal Jozę (któremu jednak wcześniej, jeszcze w mieście, oddała krew). Wchodzi – już jako Jozowa Hana – w zupełnie nieznaną sobie świat, który wydaje się o całe dekady zacofany w stosunku do jej rzeczywistości. I w takich realiach budzi się między niespodziewanymi małżonkami uczucie, a Hana wtapia się w nowy świat. A gdzieś w tle toczy się światowa wojna, która nagle, z łomotem wkroczy w końcu do Želaru. To epickie kino, choć w gruncie rzeczy dość kameralne. Twórcom udało się uniknąć patosu i to już jest godne pochwały. Udało im się też uniknąć taniego melodramatyzowania. Tu miłość jest prosta i naturalna, a przemoc odpowiednio straszna. Pierwszej klasy aktorstwo (pamiętna z „Jazdy” Jana Švēraka Aňa Geislerová w roli Elišky-Hany i węgierski aktor György Cserhalmi jako Joza oraz niezliczone wyborne role drugoplanowe i epizody), znakomite zdjęcia Asena Šopova i piękna muzyka (choć trochę jakby Lorenzo-podobnie brzmiąca) Petra Ostouchova czynią z tego filmu naprawdę godne uwagi widowisko. Mam nadzieję, że któryś z polskich dystrybutorów dostrzeże w nim coś więcej niż tylko kolejną wojenną historyjkę miłosną i zechce wprowadzić „Želary” na nasze ekrany.

Trzeci film, „Nuda w Brnie” Morávky, to absolutny hit w Czechach, a na dodatek zdobywca Czeskich Lwów w najważniejszych kategoriach. Tego jeszcze w kinie nie widzieliśmy: para młodych niepełnosprawnych ludzi chce rozpocząć życie seksualne. Wiedzą już co, wiedzą kiedy, ale nie wiedzą – jak? Standę uświadamia i instruuje starszy brat, Olinkę – liczne i wylewne sąsiadki. To jeden z wątków tego filmu, pozostałe też krążą wokół seksu i erotyki, ale żaden nie przekracza granicy dobrego smaku. I wszystkie tryskają niewiarygodnym dowcipem. Ale w ostatecznej wymowie ten film nie jest li tylko komedią. Wydawałoby się, że nudzić się w Brnie to musi być zaprawdę czysta przyjemność – finał pokazuje, że nie do końca tak jest. Więcej nie zdradzę, bo ten film na pewno trafi na polskie ekrany. Nic, tylko czekać.

Agnieszka Holland była też współautorką programu Przeglądu. Jeden z cykli prezentował filmy, które pani Agnieszka wybrała jako swoje szczególne inspiracje. Dzięki temu mogłem „nadrobić” trochę czechosłowackiej klasyki: obejrzałem wreszcie „Diamenty nocy” („Démanty noci”, 1964) Jana Némca i „Odwagę na co dzień” („Každý den odvahy”, 1964) Evaldy Schorma. Obydwa filmy zaliczane są do ścisłej czołówki dzieł szkoły czeskiej, ale to całkowicie inne kino niż jej najpopularniejsze oblicze, jakim jest wczesna twórczość Formana i Menzla – bardziej refleksyjne, moralizatorskie. Inna twarz zatem, ale nie mniej atrakcyjna. To filmy-legendy.

Pisałem we wstępie o walce, jaką toczyłem. Sporo już napisałem o filmach, wydawałoby się, że czas na słów parę o życiu towarzyskim. Ale to jednak postanowiłem zachować dla siebie. Tak będzie lepiej. Parafrazując klasyka: koniec i bomba, a kto tam nie był, ten trąba.

Kilkanaście dni temu, wraz z wejściem Polski i Czech w strukturę Unii Europejskiej, Cieszyn i Český Těšín stały się znów jednym miastem. Może iabędzie na Olzie nie będą już miały problemów z tożsamością. To połączenie symboliczne, bo wszystkie podziały przecież nie znikły. Ja jednak czekam już niecierpliwie na siódme „Kino na Granicy” – już bez tej przebrzydłej granicy, dzielącej miasto i ludzi!

Do zobaczenia!
Maciek Gil

PS Tytuł niniejszej pisaniny powstał oczywiście z połączenia dwóch tytułów utworów Jaromíra Nohavicy: „Moje malá válka” i „Těšínská”.

OPIEKA ZDROWOTNA W UE

Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej Polska stała się jednym z państw członkowskich Wspólnoty. Obywatele naszego kraju uzyskali więc takie same prawa i obowiązki jak obywatele innych państw członkowskich Unii. Cykl artykułów przygotowanych przez Śląski Oddział Wojewódzki NFZ, który inaugurujemy w tym wydaniu „Wiadomości Ratuszowych”, ma być pomocny w zapoznaniu się z nowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z przepisów unijnych o opiece zdrowotnej, które obowiązują także Polaków podróżujących po terytorium Unii Europejskiej.

SWOBODNY PRZEPŁYW OSÓB A MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z OPIEKI ZDROWOTNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ. KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO.

Każdy obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej ma prawo do swobodnego podróżowania, podejmowania pracy, studiowania i zamieszkiwania w wybranym przez siebie państwie lub państwach Wspólnoty. Jeśli posiada on ubezpieczenie zdrowotne w powszechnym systemie ubezpieczenia zdrowotnego w jakimkolwiek z krajów Wspólnoty, to prawo do opieki zdrowotnej „podróżuje” razem z nim. Zasady udzielania tej opieki i jej zakres określają przepisy Wspólnotowe o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Uwaga! Jeżeli składki na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzane są do NFZ w Polsce, oznacza to, że dana osoba objęta jest polskim, powszechnym systemem ubezpieczenia zdrowotnego.

NA CZYM POLEGA KOORDYNACJA SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Każde państwo członkowskie posiada własny system ubezpieczenia zdrowotnego i samo decyduje, kto i na jakich zasadach podlega ubezpieczeniu, jakie należą się mu świadczenia i jakie składki są na to ubezpieczenie odprowadzane. Koordynacja polega na wprowadzeniu i stosowaniu wspólnych dla wszystkich państw członkowskich zasad i reguł, które określają, na jakich warunkach można otrzymać opiekę zdrowotną i w jakim zakresie ta opieka przysługuje ubezpieczonemu. Zasady te i reguły muszą być przestrzegane przez władze krajowe, przez instytucje ubezpieczeń społecznych oraz przez sądy i trybunały każdego z państw Wspólnoty.

Uwaga! Przepisy Wspólnotowe o koordynacji dotyczą wyłącznie osób, które posiadają ubezpieczenie w powszechnym systemie ubezpieczenia zdrowotnego w jakimkolwiek z krajów Unii Europejskiej i zachowują obowiązywać dopiero w momencie przemieszczania się ubezpieczonego do innego kraju Unii Europejskiej.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z KOORDYNACJI

Przepisy Wspólnotowe chronią ubezpieczonego przed utratą jego prawa do korzystania z ubezpieczenia zdrowotnego w przypadku wyjazdu do innego kraju Unii Europejskiej i dają mu gwarancję traktowania na równi z ubezpieczonymi obywatelami państwa członkowskiego, do którego postanawia przyjechać, aby tam zamieszkać, pracować, studiować itp.

PAŃSTWA, W KTÓRYCH MOŻNA SIĘ POWOŁAĆ NA PRZEPISY WSPÓLNOTOWE

Na przepisy Wspólnotowe dotyczące opieki zdrowotnej można się powoływać w państwach, które należą do Unii Europejskiej lub do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Przepisami Wspólnoty Europejskiej są objęte: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania (w tym Gibraltar), Włochy oraz kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego: Islandia, Lichtenstein, Norwegia.

Od 1 maja 2004 roku przepisami wspólnotowymi objęte są również, poza Polską: Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowacja, Słowenia i Węgry.

Przepisy UE obowiązują również na terytoriach francuskich: Gwadelupa, Martynika, Reunion, St Pierre-et-Miquelon i Gujana Francuska; portugalskich: na Azorach i Maderze; hiszpańskich: Majorce i Wyspach Kanaryjskich.

Postanowienia Umowy między Konfederacją Szwajcarii a Wspólnotą Europejską oraz Państwami członkowskimi Unii Europejskiej, dotyczące swobodnego przepływu osób, nie obejmują swym zakresem nowych państw członkowskich UE. Rzeczpospolita Polska jest obecnie na etapie negocjacji ww. umowy, proces ten nie został jeszcze zakończony.

Przepisów wspólnotowych nie stosuje się w przypadku: Danii – na obszarze Grenlandii i Wysp Faro oraz Wielkiej Brytanii – na Wyspach Normandzkich: Jersey, Guernsey, Harms, Jetou i Shark oraz na wyspie Man.

JAKIE TO SĄ PRZEPISY?

Zasady koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz szczegółowe warunki ich stosowania określają:

- Rozporządzenie 1408/71 z 14 czerwca 1971 roku dotyczące stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób pracujących na własny rachunek oraz do członków ich rodzin przemieszczających się w granicach Wspólnoty;
- Rozporządzenie 574/72 z 21 marca 1972 roku ustalające sposób stosowania Rozporządzenia (EWG) numer 1408/71.

Postanowienia tych Rozporządzeń są rozstrzygające w przypadku ewentualnej niezgodności norm ustawodawstwa krajowego z normami unijnymi.

Przepisy Wspólnoty dotyczące zabezpieczenia społecznego nie zastępują różnych krajowych systemów zabezpieczenia społecznego jedynym systemem europejskim. Taka harmonizacja nie byłaby możliwa z powodu dużej różnicy w poziomach życia istniejących pomiędzy państwami członkowskimi.

OSOBY UPRAWNIONE DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW WSPÓLNOTOWYCH

Zgodnie z Rozp. EWG Nr 1408 / 71 osobami uprawnionymi do opieki zdrowotnej są:

- pracownicy najemni i osoby pracujące na własny rachunek oraz członkowie ich rodzin,
- emeryci i renciści oraz członkowie ich rodzin,
- studenci i członkowie ich rodzin,
- turyści,
- bezrobotni i członkowie ich rodzin.

Osobami uprawnionymi są również szczególne grupy zatrudnionych i osób:

- pracownicy wysłani i członkowie ich rodzin,
- pracownicy przygraniczni i członkowie ich rodzin,
- pracownicy sezonowi i członkowie ich rodzin,
- bezpaństwowcy i uchodźcy zamieszkali na terytorium państwa członkowskiego Unii oraz członkowie ich rodzin.

FORMALNOŚCI

W celu skorzystania z opieki zdrowotnej w kraju zamieszkania lub pobytu należy dopełnić przewidziane prawem unijnym formalności.

Jeszcze przed wyjazdem z Polski do innego kraju UE, ubezpieczony powinien się zaopatrzyć w odpowiedni formularz, dzięki któremu będzie mógł skutecznie powoływać się na przysługujące mu prawa.

Formularze wystawiane są zawsze na wniosek zainteresowanego. Dlatego też, w celu ich uzyskania, należy się zgłosić do właściwego oddziału NFZ. W razie niejasności, pracownicy Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego, Delegatur i Biur Terenowych RUM udzielą ubezpieczonemu wszelkich potrzebnych informacji.

WNIOSEK O WYDANIE FORMULARZA SERII E - 100

Wniosek można pobrać ze strony internetowej centrali NFZ www.nfz.gov.pl, ze strony internetowej Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ www.nfz-katowice.pl. Można go otrzymać również w siedzibie Delegatur ŚO NFZ np. w Bielsku Białej przy ulicy Widok 5 (tel. 815 01 93) lub w Biurach Terenowych RUM, np. w Cieszyźnie przy ulicy Bobreckiej 27 (tel. 8514143)

Wniosek składa się z trzech części:

1.) Dane osoby wnioskującej

W rubryce tej wpisywane są dane osoby, która opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne, przy czym w rubryce 1.1. należy zaznaczyć tytuł lub kilka tytułów, zgodnie z którymi odprowadzane są składki na ubezpieczenie zdrowotne. Dane te wpisuje się też w przypadku, gdy osoba ta nie będzie wyjeżdżała do krajów UE, a wyjazd dotyczy członka rodziny, o którym mowa w drugiej części wniosku.

W przypadku wyjazdu turystycznego, odwiedzin u rodziny czy też krótkiej podróży służbowej wydawany będzie formularz E-111, którego ważność wynosi 30 dni. Należy pamiętać o tym przy wypełnianiu punktu 1.11 – *Przewidywany okres pobytu za granicą*. W przypadku pobytu w kilku krajach należy je wszystkie w tym punkcie wypisać.

2.) Dane członków rodziny osoby wnioskującej, wspólnie wyjeżdżającej.

Wpisuje się tu dane członków rodziny zgłoszonych do ubezpieczenia zdrowotnego przez osobę objętą ubezpieczeniem, której dane zawarte są w części pierwszej wniosku. W przypadku większej liczby członków rodziny należy dołączyć drugi wniosek, z wypełnioną wyłącznie częścią 2 i podpisem osoby wnioskującej.

3.) Sposób odbioru formularza.

W każdym przypadku do wniosku o wydanie formularza serii E-100 należy dołączyć:

- 1.) kserokopię dokumentu stwierdzającego tożsamość
- 2.) kserokopię dowodu potwierdzającego bieżące opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne:
  - pracownicy zatrudnieni – ZUA + RMUA,
  - członek rodziny osoby ubezpieczonej – ZCZA (ZCNA) + RMUA,
  - osoba pracująca na własny rachunek – ZUA + ostatni dowód opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne,
  - członek rodziny osoby prowadzącej działalność – ZCZA (ZCNA) + ZUA + ostatni dowód opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne,
  - emeryt/ rencista – ostatni odcinek emerytury/ renty, ewentualnie wyciąg bankowy;
  - student – legitymacja studencka, ZCZA (ZCNA) + ZUA + ostatni dowód opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne; lub legitymacja emeryta/ rencisty w której student jest dopisany jako członek rodziny + ostatni odcinek emerytury/ renty (gdy jest to członek rodziny emeryta/ rencisty),
  - osoba zarejestrowana w Urzędzie Pracy – zaświadczenie z Urzędu Pracy, o odprowadzanych składkach na ubezpieczenie zdrowotne,
- 3.) inne dokumenty.

W przypadku najczęściej wystawianego Formularza E – 111, wystarczy dołączenie dokumentów, o których mowa w punkcie 1 i 2.

Występowanie z wnioskiem o wydanie formularza serii E-100 przez osobę trzecią.

1.) W przypadku, gdy osobą upoważnioną do dokonywania czynności związanych z wydawaniem formularza E – 100 jest najbliższy członek rodziny, tj. współmałżonek, matka, ojciec lub pełnoletnie dziecko, w części 1 i 2 wniosku umieszczone powinny być dane osób, których dotyczyć będzie formularz, natomiast w miejscu przeznaczonym na podpis wnioskującego powinna czytelnie podpisać się osoba upoważniona, dając po myślniku stopień pokrewieństwa z osobą, której dotyczy formularz.

2.) W przypadku upoważnienia do dokonywania czynności związanych z wydawaniem formularza E – 100 osoby trzeciej, która nie jest osobą wymienioną powyżej, do wniosku dołączone musi zostać upoważnienie w formie pisemnej, w którym powinny znaleźć się co najmniej następujące dane osoby upoważniającej i osoby upoważnianej: imię i nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, rodzaj, serie i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość, adres zamieszkania.

Wypełniony przez ubezpieczonego wniosek o wydanie formularza serii E-100, wraz z niezbędnymi załącznikami, może być złożony w jeden z następujących sposobów:

- po osobistym zgłoszeniu się ubezpieczonego, np. w Biurze Terepowym RUM w Cieszynie przy ulicy Bobreckiej 27 (tel. 8514143),
  - na prośbę listowną,
  - na prośbę przesłaną faksem.
- 40-844 Katowice, ul. Kossutha 13, tel. (32) 200-40-40, 735-19-00, faks (32) 254-18-94, ul. Jankego 15a, tel. (32) 735-05-05, faks (32) 735-05-40
43-300 Bielsko Biała, ul. Widok 5, tel. (33) 815-01-93, faks (33) 819-37-54
42-200 Częstochowa, ul. Sobieskiego 9, tel. (34) 324-24-85, faks (34) 368-04-36
41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Dąbrowskiego 9a, tel. (32) 639-02-70, faks (32) 261-70-15
44-100 Gliwice, ul. Górnych Wałów 9, tel. (32) 332-47-59, faks (32) 331-35-46
44-200 Rybnik, ul. 3 Maja 29, tel. (32) 422-16-66, faks (32) 422-27-65

UWAGA! W kraju pobytu lub zamieszkania określone świadczenia udzielane są wszystkim ubezpieczonym na takich samych zasadach. W praktyce oznacza to, że jeżeli prawo państwa, w którym przebywa ubezpieczony, przewiduje udzielanie pomocy zdrowotnej za częściową odpłatnością (tzw. wkład własny), to ubezpieczony przybywający z innego kraju UE także zostanie nią obciążony. Odpłatność ta nie podlega refundacji.

Opracowanie:
Piotr ŁAPA

Śląski Oddział Wojewódzki NFZ
Na podstawie materiałów Centrali NFZ

UWAGA ROLNICY! ZASADY ZNAKOWANIA ŚWIŃ, OWIEC I KÓZ

Zasady znakowania świń, owiec i kóz wprowadzone ustawą z dnia 2 kwietnia 2004r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U. Nr 91, poz. 872).

I. Znakowanie świń

Świnie podlegają oznakowaniu. Oznakowanie świń polega na wytatuowaniu świni numeru identyfikacyjnego zwierzęcia gospodarskiego albo zakładaniu na lewą małżowinę uszną kolczyka z numerem identyfikacyjnym zwierzęcia gospodarskiego albo duplikatu kolczyka.

Na kolczyku znajduje się umieszczony w sposób czytelny i trwały numer identyfikacyjny zwierzęcia gospodarskiego, który w przypadku świń jest numerem siedziby stada, w której zwierzę gospodarskie się urodziło lub w której po raz pierwszy zostało zgłoszone do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i umożliwia określenie miejsca pochodzenia zwierząt gospodarskich.

Oznakowanie tatuażem polega na wytatuowaniu w obu małżowinach usznych zwierzęcia albo na jego grzbiecie numeru siedziby stada nadanego przez Agencję. Numer siedziby stada jest nadawany jednorazowo i nie podlega zmianom. W prawej małżowinie usznej zwierzęcia tatuuje się 7 pierwszych znaków tego numeru rozpoczynając od koniuszka ucha, a w lewej małżowinie usznej pozostałe znaki tego numeru rozpoczynając od nasady ucha. Przykład: „PL 12345” – na prawym uchu zwierzęcia i „6789101” – na lewym uchu. Do tatuowania uszu stosuje się tatuownicę zaciskową. Natomiast tatuaż na grzbiecie wskazany jest dla starszych zwierząt i wykonuje się go tatuownicą uderzeniową.

Posiadacz świni jest obowiązany niezwłocznie oznakować zwierzę gospodarskie i zgłosić to kierownikowi biura powiatowego Agencji, nie później jednak niż przed dniem opuszczenia przez zwierzę gospodarskie siedziby stada, z tym że w przypadku świń zgłoszenie powinno określać liczbę tych zwierząt.

W razie utraty lub uszkodzenia kolczyka w sposób uniemożliwiający odczytanie umieszczonych na nim znaków, kolczyk zastępuje się duplikatem kolczyka.

Koszty związane z oznakowaniem zwierzęcia gospodarskiego ponosi jego posiadacz.

Świnie oznakowane przed wejściem w życie przepisów ww. ustawy 12-cyfrowym tatuażem nie podlegają powtórnemu oznakowaniu.

II. Znakowanie owiec i kóz

Oznakowanie owiec i kóz polega na wytatuowaniu owcy i kozie numeru identyfikacyjnego zwierzęcia gospodarskiego albo zakładaniu owcy i kozie na lewą małżowinę uszną kolczyka z numerem identyfikacyjnym zwierzęcia gospodarskiego albo duplikatu kolczyka.

Na kolczyku znajduje się umieszczony w sposób czytelny i trwały numer identyfikacyjny zwierzęcia gospodarskiego, który jest niepowtarzalny w skali kraju oraz umożliwia jednoznaczną identyfikację owiec i kóz wraz z ich miejscem urodzenia.

W przypadku wykonania tatuażu w małżowinach usznych zwierzęcia w prawej małżowinie usznej tatuuje się 7 pierwszych znaków numeru identyfikacyjnego zwierzęcia gospodarskiego rozpoczynając od koniuszka ucha, a w lewej małżowinie usznej pozostałe znaki tego numeru rozpoczynając od nasady ucha.

Przed dokonaniem oznakowania poprzez tatuaż lub kolczyk posiadacz owcy i kozy powinien złożyć wniosek do kierownika biura powiatowego Agencji w celu przydzielenia puli numerów identyfikacyjnych dla owiec i kóz, którymi będą znakowane zwierzęta.

Posiadacz owcy lub kozy jest obowiązany niezwłocznie oznakować zwierzę gospodarskie i zgłosić to kierownikowi biura powiatowego Agencji, nie później jednak niż przed dniem opuszczenia przez zwierzę gospodarskie siedziby stada.

W razie utraty lub uszkodzenia kolczyka w sposób uniemożliwiający odczytanie umieszczonych na nim znaków, kolczyk zastępuje się duplikatem kolczyka.

Koszty związane z oznakowaniem zwierzęcia gospodarskiego ponosi jego posiadacz.

Owce i kozy oznakowane numerami hodowlanymi przed dniem wejścia w życie ww. ustawy oraz nie później niż 14 dni od tego dnia nie podlegają powtórnemu oznakowaniu.

Szczegółowe informacje: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Międzywiecie 38, tel. 853 03 23

Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez granic”

Cieszyn – Český Těšín 19-22 V 2004

PROGRAM – HYDE PARK

PIĄTEK 21 V 2004

- 9.00 KaSS „Střelnice“
areál nebo galerie
11.00 KaSS „Střelnice“
areál nebo galerie
15.00 Náměstí
Český Těšín
- 17.00 Rynek
Cieszyn
- 15.00-24.00
KaSS „Střelnice“ - areál
Český Těšín
- 18.00 KaSS „Střelnice“ - galerie
Český Těšín
- 19.00 KaSS „Střelnice“ -
areál nebo jazzclub, Č T
- 20.00 Piwnica Pod Dobrą Datą
Cieszyn
- 20.30 KaSS „Střelnice“ - areál
Český Těšín
- 21.00 KaSS „Střelnice“ - galerie
Český Těšín
- 23.30 KaSS „Střelnice“ - jazzclub
Český Těšín
- PYŠNÁ PRINCEZNA
Studna, Hosín
- KOZLÍ MUŽ
Studna, Hosín
- KOUZELNÁ KULIČKA
Kejklířské Divadlo
(Vojta Vrtek A Jan Brůček)
- POULIČNÍ ŠRAMLBAND
Péro Za Kloboukem,
Divadelní Společnost Koňmo Praha
- KEJKLÍŘSKÉ VYSTOUPENÍ
Kejklíř Vojta
- O BAJAJOVÍ
Studna, Hosín,
- KEJKLÍŘ, POULIČNÍ ŠRAMLBAND
Kejklíř Vojta, Pero Za Kloboukem
Ds. Koňmo Praha
- GRÓNSKÁ PÍSNIČKA
Hana Voříšková, Chocení Divadélko In-
spirované Písničkou Jaromíra Nohavici
Pro Jednoho Až Dva Diváky
- SÁVITŘÍ
Loutková Stínohra, Divadlo Líšeň, Brno
- TOĽHAJE
Koncert, Bielsko – Biala
- WIECZÓR POEZJI
Spotkanie poetów polskich i czeskich
na zaproszenie Poethiconu
- KEJKLÍŘSKÉ VYSTOUPENÍ
Vojta Vrtek
- KOZLÍ MUŽ
Studna, Hosín
- JAM SESSION

SOBOTA 22 V 2004

- 10.00 Náměstí ČSA
Český Těšín
- 12.00 Rynek, Cieszyn
Společný Projekt Pouličního Divadla Polských Studentů s Účastí
Studentů Jamu Brno a Divadla Čára Brno
Wspólnyprojekt Ulicznego Działania Teatralnego Polskich Stu-
dentów, Studentów Jamu Brno oraz Teatru Čára z Brna
- 15.00-22.00
KaSS „Střelnice“ - areál
Český Těšín
- 16.00 KaSS „Střelnice“ - galerie
Český Těšín
- 17.00 Dom Narodowy
Cieszyn
- 18.00 KaSS „Střelnice“ - sál
Český Těšín
- 20.00 KaSS „Střelnice“ - jazzclub
Český Těšín
- PRĚLÉVÁNÍ – PRZENIKANIE
- GOLEM
Divadlo Company. Cz, Praha
- POZWALAM NA EKSPERYMENT
Spektakl Aletheatre
- ESTER KOČÍČKOVÁ
Koncert, Praha
- BREJLE
Dioptrická Crazzytuda, Divadelní
Spolek Prkno, Veverská Bitýška

PROGRAM

PIĄTEK 21 V 2004

- 16.00 KaSS „Střelnice“
Český Těšín
- 18.00 Teatr A. Mickiewicza
Cieszyn
- 20.30 Dom Narodowy
Cieszyn
- 22.00 KaSS „Střelnice“
Český Těšín
- INCIDENT (S)
Hadiadlo, Brno
- MARTWA KRÓLEWNA (K)
Teatr Polski, Poznań
- BITE OF FLESH (S)
Éva Duda & Daniel Szász, Budapest
- SONGI (K)
Teatr Polski, Bielsko – Biala

SOBOTA 22 V 2004

- 17.00 Teatr A. Mickiewicza
Cieszyn
- 20.00 Těšínské divadlo
Český Těšín
- 22.30 KaSS „Střelnice“
Český Těšín
- REWIZOR (K)
Teatr Dramatyczny, Wałbrzych
- AJ OBEŠEL JÁ POLÍ PĚT
The Plastic People Of The Universe
& Agon Orchestra, Praha
- ROCK&ROLL BAND MARCELA
WOODMANA
- (S)+(K) – SOUTĚŽNÍ PŘEDSTAVENÍ / SPEKTAKL KONKURSOWY

Wystawy

Dom Narodowy, Cieszyn
WYSTAWA „DE JAVU“ – WIDEOINSTALACJA ADAMA MO-
LENDY I JAROSŁAWA SKUTNIKA

Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Cieszyn
„WYSTAWA PTAKÓW“

KaSS „Střelnice“, Český Těšín
Wystawa „15 LET NA HRANICI“
Wernisaż- 22 V 2004, godz. 22.15

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo zmian w programie

OGŁOSZENIE

Burmistrz Miasta Cieszyna informuje, że podmioty prowa-
dzące działalność kulturalną i organizujące imprezy artystyczne
i rozrywkowe poza stałą siedzibą albo w sposób objazdowy zob-
owiązane są na podstawie art. 34 ustawy z dnia 25 października
1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej do
zawiadomienia, na 30 dni przed planowanym terminem imprezy,
Burmistrza Miasta Cieszyna, o ile impreza odbywać się będzie na
terenie Cieszyna.

Zawiadomienie powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę podmiotu organizującego im-
prezę artystyczną lub rozrywkową, siedzibę i adres do korespon-
dencji,
- 2) informację o rodzaju i charakterze imprezy,
- 3) dane dotyczące miejsca, daty, godziny rozpoczęcia, plano-
wanego czasu trwania, przewidywanej liczby uczestników,
- 4) określenie planowanych środków służących zapewnieniu
bezpieczeństwa uczestników.

Burmistrz Miasta w uzasadnionych przypadkach może żądać
zaświadczenia właściwych organów o spełnionych wymaganiach.

Burmistrz Miasta Cieszyna
dr inż. Bogdan Ficek

KONCERT CHÓRÓW Z FINLANDII

W dniu 5 czerwca o godz. 16.30 w Parku Pokoju odbędzie się
koncert chóru męskiego i żeńskiego z Teuvy (Finlandia). Kon-
cert odbędzie się w ramach współpracy miast partnerskich Cie-
szyna i Teuvy. Serdecznie zapraszamy mieszkańców Cieszyna.
WSTĘP WOLNY

CIESZYN

Wydawca: Urząd Miejski w Cieszynie,
43-400 Cieszyn, Ratusz - Rynek 1, tel. 852 07 01.
Redakcja: Biuro Promocji i Informacji, Urząd Miejski,
Rynek 1, tel. 852 07 01 wew. 242, e-mail: promocja@um.cieszyn.pl.
Redaktor naczelny: Tomasz Lenkiewicz
Skład i Druk: OFFSETdruk i MEDIA sp. z o.o.,
43-400 Cieszyn, ul. Frysztacka 43 a, tel. 857 70 90, fax 857 70 92.
Projekt winiety: Grzegorz Hańderek
Nakład 5.000 egz. ISSN 1234-1746

CIESZYN

Kino „Piaś”, ul. Ratuszowa 1

21-23 V g. 15.00, 18.30, 22.00 „Troja”, USA, od 12 lat
24-26 V g. 15.30, 19.00 „Troja”, USA, od 12 lat
27 V g. 16.00 „Troja”, USA, od 12 lat

Teatr im. A. Mickiewicza

31 V g. 9.00, 11.00 „Jaś i Małgosia” Teatr Baniałuka z Bielska – Białej
2 VI g. 17.00, 20.00 „Kołacja dla głupca” Teatr Ateneum
Wystąpią m.in. Piotr Fronczewski i Krzysztof Tyniec

Książnica Cieszyńska, ul. Mennicza 46

3 V - 27 VII Wystawa „CIESZYŃSCY LEGIONIŚCI” - czynna w poniedziałki, wtorki, środy i piatki w g. 8.00 - 15.00
W warunkach, gdy nie koliduje to z obsługą Czytelników, wystawę zwiedzać można także w godzinach, w których czynna pozostaje Czytelnia Ogólna Książnicy Cieszyńskiej, a mianowicie w dni powszednie (poza czwartkiem) do godz. 18.00, a w soboty w godzinach od 9.00 do 15.00.”

Biblioteka Miejska, ul. Głęboka 15

Oddział dla Dzieci zaprasza na lekcje biblioteczne nt. zwyczajów i obyczajów na Śląsku Cieszyńskim.
W witrynie bibliotecznej wyeksponowane będą prace konkursowe „Baśnie z Europy”.
21 V, g. 15.00 Próba „Naszego Teatrzyku”.
24 V, g. 15.00 „Bohaterowie naszych baśni” – zajęcia plastyczne.
25 V, g. 15.00 „One, two, three...” – zaj. w j. ang. dla przedszkolaków.
25 V, g. 16.00 „One, two, three...” – zajęcia w języku ang. dla uczniów.
26 V, g. 15.00 „Papież w krótkich spodenkach” – pogadanka temat.
28. V, g. 14.30 „Zwierzaki – dziwaki” – zaj. o tematyce ekologicznej.
28 V, g. 15.30 Próba „Naszego Teatrzyku”.
do 31 V g. 8.00 - 15.00 WYSTAWA "LITERATURA WSPÓLNEJ EUROPY" II p.
1 VI, g. 15.00 „One, two, three...”-zaj. w jęz. ang. dla przedszkolaków.
1 VI, g. 16.00 „One, two, three...”-zajęcia w jęz. angielskim dla uczniów.
2 VI, g. 15.00 „Święto Dzieciaków” – zabawy integracyjne.
4 VI, g. 10.30 Spot. z dziećmi specjalnej troski z OREW z Cieszyna.
4 VI, g. 14.00 Zajęcia o tematyce ekologicznej z cyklu „Przez słoneczne okienko”.
4 VI, g. 15.00 – „Nasz Teatrzyk” – próba.

AMNESTIA

Biblioteka Miejska w Cieszynie ogłasza „AMNESTIĘ” – do 31 maja 2004 r. - dla czytelników, którzy z różnych powodów posiadają nie zwrócone książki z naszej biblioteki.
Przy zwrocie książek nie będą pobierane kary regulaminowe.
Nasza propozycja obejmuje również: Filie nr 1, 2, 3.

COK „Dom Narodowy”, Rynek 12

24-28 V Plener malarski – „Pejzaż śląski”
25 V, g. 17.00 Złote Pisklaki 2004 – wręczenie nagród teatralnych.
W programie, m.in. spektakle: „Tango” i „Iwona – księżniczka Burgunda” Teatru im. J. Korbowskiego
28 V, g. 9.00 Cieszyńska Liga Talentów (eliminacje)
28 V, g. 15.00 Giełda filatelistyczna
Wystawy (galeria czynna w dni powszednie w godz. 13.00 – 18.00)
do 23 V Adam Molenda i Jarosław Skutnik „Déjà Vu” wideoinstalacja
27 V-11 VI – Wystawa prac z pracowni ceramiki oraz malarstwa i rysunku COK (wernisaż – 27 V, g. 15.00)
29 V, g. 10.00 Strzelnica w Golezowiu ZAWODY STRZELECKIE Z BRONI KULOWEJ O PUCHAR DYREKTORA DOMU NARODOWEGO (z okazji Święta Trzech Braci)

Muzeum Śląska Cieszyńskiego, ul. Regeera 6

Zwiedzanie ekspozycji stałej: pon.: nieczynne; wt., czw., sob.: 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00; śr.pt.: 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00; niedz. 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
do 30 V Wystawa czasowa „Europa i jej skarby - 10 najcenniejszych eksponatów ze zbiorów Muzeum

do 10 VI Kultura i sztuka ludów zachodniej Afryki (w g. otw. Muzeum) Muzeum Śląska Cieszyńskiego zaprasza do udziału w kursach koronkarskich (koronka igłowa i igielkowa, czótenkowa "frywolitka", siatkowa "filet", klockowa-podstawy) Szczegółowe informacje: U. Prus - Zamajska, tel. 033 4797428 oraz MŚC 033 8512932

Galeria Księgarni Piastowskiej, ul. Głęboka 6

do 30 VI Wystawa fotograficzna „Co nam w duszy gra” A. Grzyb

Restauracja „Ogrodowa”

22 V od g. 13.00 Festyn szkolny SP 3 "Rodzinna majówka" Szczegółowe inf.: 8520168

IMPREZY SPORTOWE

Stadion, Al. J. Łyska 21

22 V g. 17.00 Kl. Okr. seniorzy – „Tempo” Puńców – „Cukrownik” Chybie
23 V g. 16.00 Kl. „B” – TS „Mieszko – Piaś” – „Kuznia” II Ustroń
29 V g. 9.30 Turniej piłki nożnej z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka Trampkarzy młodszych

Stadion „Pod Wałką”

23 V g. 10.00 Liga okręg. trampkarze mł. „Mieszko – Piaś” Cieszyn – SMS Bielsko Biała
g. 11.30 Liga okręg. juniorzy mł. „Mieszko – Piaś” Cieszyn – SMS Bielsko Biała
26 V g. 16.00 Mecz hokeja na trawie juniorki MOSiR Cieszyn – KKS Kolejorz Gliwice
g. 17.30 Mecz hokeja na trawie juniorzy MOSiR Cieszyn – KKS Kolejorz Gliwice
29 V g. 11.30 Liga okręg „A” - trampkarze st. TS „Mieszko Piaś” Cieszyn – Orzeł Kozy
30 V g. 10.00 Liga okręg. trampkarze mł. – „Mieszko – Piaś” Cieszyn – Czarni-Góral Żywiec
g. 11.30 Liga okręg. juniorzy mł. – „Mieszko – Piaś” Cieszyn – Czarni-Góral Żywiec
5 VI g. 13.30 PIKNIK RODZINNY. W programie m.in.: gry, zabawy, konkursy, pokaz clownów, pokaz Straży Pożarnej, psów policyjnych. Zakończenie - koncert "Poziomu 600" o g. 17.30.
Informacje: MOPS, ul. Srebrna 2, tel. 852-2074, <http://www.mops-cieszyn.webpark.pl/>

PO DRUGIEJ STRONIE OLZY

Muzeum Ziemi Cieszyńskiej, ul. Hlavní 3

„Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego” wystawa stała

Teatr, ul. Ostravská 67

1, 4 VI g. 19.00 „Cieszyńskie nebo” - SCENA POLSKA
2 VI g. 12.30, 19.00 „Cieszyńskie nebo” - SCENA POLSKA

Dyżury Aptek

21	V	„Pod Wzgórzem”,	ul. Górna 20,	tel. 857-88-16
22	V	„Na Trakcie”,	ul. Szybińskiego 1,	tel. 851-35-54
23	V	„U Miłośniernych”,	ul. Londzina 1,	tel. 852-02-67
24	V	„Moja Apteka”,	ul. Rynek 6,	tel. 857-92-50
25	V	„Na Starówce”,	ul. Mennicza 20,	tel. 857-76-40
26	V	„Na Banotówce”,	ul. Hallera 45,	tel. 852-25-36
27	V	„Medi-Tm”,	ul. Frysztacka 20,	tel. 479-70-80
28	V	„Na Kubisza”,	ul. Kubisza 1,	tel. 852-09-50
29	V	„Na Moniuszki”	ul. Moniuszki 13,	tel. 858-26-40
30	V	„Koło Kauflandu”	ul. Liburnia	
31	V	„Pod Wzgórzem”,	ul. Górna 20,	tel. 857-88-16
1	VI	„Na Trakcie”,	ul. Szybińskiego 1,	tel. 851-35-54
2	VI	„U Miłośniernych”,	ul. Londzina 1,	tel. 852-02-67
3	VI	„Moja Apteka”,	ul. Rynek 6,	tel. 857-92-50
4	VI	„Na Starówce”,	ul. Mennicza 20,	tel. 857-76-40